

MEENUTUSED MÄRJAMAA MUUSIKA- JA KUNSTIKOOLI ALGUSPÄEVADEST

ette kantud 30.septembril 2023.a. Märjamaa Muusika- ja Kunstikooli 35.sünnipäevale pühendatud konverentsil "Meie kooli lugu" Märjamaa Valla Raamatukogus

Tere päevast! Ma õnnitlen kõiki sel puhul, et Märjamaa Muusika- ja Kunstikool on ületanud 35. verstaposti ja püsib jätkuvalt kindlalt Märjamaa valla haridusmaastikul.

Alguses oli AUK. Auk kinnistul aadressiga Pihlaka tänav 2, Märjamaa. Mis iganes põhjusel see vundamendiauk oli seisma jäänud, algatas Eesti Põllumajandustehnika Märjamaa osakonna juhataja Rein Unga Märjamaa alevis arutelu, millega seda auku võiks täita. Arutelus osalema kutsus Rein Unga tookordse Märjamaa Keskkooli legendaarse direktori Leonhard Vaide ja Rapla Rajooni TSN TK Kultuuriosakonna juhataja Helle Nikonovi. Leonhard Vaide edastas Märjamaa Keskkooli õpetajate ettepanekud planeeritud ehitatava maja kohta. Need olid sellised (tsiteerin 07.12.1986.a. Rein Ungale saadetud kirja): "Tinglikult võiksime selle esialgu nimetada pioneeride majaks ja anda see pärast valmimist Märjamaa keskkooli ja asutatava muusikakooli valdusesse kasutamiseks õpilaste esteetilise kasvatuses huvides. Kooli jaoks võiks eraldada: 1) põhilise osa keldrikorrusest, kus hakkaksid toimuma pioneerirühmade klassivälised ettevõtmised, seepärast ehitada ka leili- ja pesemisruum, basseini ja riietusruum, samuti kaminaruum; suurem keldriruum sisustada käsitööklassiks, väiksem keraamika ja modelleerimistööde ruumiks, koha peaks leidma ka väikese elektripliidi jaoks 2) I korruse ehitada ja sisustada kujutava kunsti ruumideks, igal korrusel peaks olema tualettruum ja trepiesikutesapid üleriie jaoks. Muusikakooli kasutusse jääksid garaaži ja II korruse ruumid, mõeldav oleks ka pööningualusesse 1-2 ruumi ehitamine". Tsitaadi lõpp. Kes tunneb Pihlaka tänava maja, see kujutab selgelt ette, milline osa oleks siis loodava muusikakooli jaoks jäänud. Kultuuriosakonna juhataja Helle Nikonov saatis oma vastuse Rein Ungale (tsiteerin 18.12.1986.a. kirja): "Rapla Rajooni TSN TK Kultuuriosakond koos Rapla Lastemuusikakooli õpetajatega (selgitus -Rapla LMK oli tol ajal ainuke muusikakool rajoonis - M.L.) arutles muusikakooli ruumiprogrammi Teie poolt pakutud variandis. Muusikakooli normaalseks töölerakendamiseks on vajalikud (järgneb loetelu vajalikest klassi- ja muudest ruumidest - M.L.) kokku minimaalselt 13 ruumi. Kuna muusikakoolis on tunduvas enamuses tegemist individuaaltundidega, on esmane vajadus helikindlate ruumide järele. Koostöö samaaegselt toimivate kooliväliste üritustega on absoluutselt võimatu. Tööks pole mõeldavad ka läbikäidavad ruumid." Järgnevad ettepanekud projektis olevate ruumide muutmiseks muusikakooli vajadustest lähtuvalt. Mainin, et 1986.a. polnud veel üldse päevakorral lisada planeeritavale muusikakoolile kunstikooli osa. Helle Nikonov lisab veel "Kui maja, millest konkreetselt juttu, hakkavad kasutama nii Märjamaa Keskkool kui Märjamaa Lastemuusikakool, tunduvad töötingimused olevat mittevastuvõetavad" Ja veel: "Meie seisukohta jagab praegu ka kultuuriministeerium. Oleme mures, kuidas küsimus lahendada nii, et rahule jääks ka Märjamaa Keskkool".

Küsite, mida mina sellel ajal siis tegin ja kas osalesin ka selles arutelus? Olin 1986.a. septembrist, peale kolmanda poja sündi 1985. aastal, lõpetanud oma töö Rapla Rajooni TSN TK Kultuuriosakonna juhatajana ja tagasi Märjamaa Rahvamajas. Sellel ajal oli väga tugev Märjamaale muusikakooli loomise algataja ja taganttõukaja Märjamaale oma kodu rajanud tunnustatud G. Otsa nim. Tallinna Muusikakooli metsasarve õpetaja ja puhkpilliorkestri dirigent Robert Kasemägi. Ta tegi selgitustööd kultuuriministeeriumis, käis veel minu kultuuriosakonnas töötamise ajal korduvalt mul Raplas külas ja veenis mind selle ametikoha peale mõtlema. Küllap olid üheks põhjuseks, miks olin nõus selle töö tegemise peale mõtlema hakkama ja tagasi Märjamaale tööle tulema (olin ju 11 aastat sõitnud iga päev Raplasse tööle), minu lapsed, neid oli selleks ajaks peres kavas juba 3 ja ilmselgelt ihkasin ma vabaks saada selleks ajaks üsna bürokraatlikuks muutunud kultuuriosakonna juhataja ametikohast. Ilmselt ei puudunud ka tähtkujult Jäärale ambitsiooniks ja tahe millegi uuega hakkama saada. Loomulikult olin ma kaasas ka sellel kultuuriosakonna ja Rapla muusikakooli arutelul tulevase kooli ruumiprogrammi kirjeldamiseks. Tol ajal kuulusid muusikakoolid rajooni täitevkomitee haldusalasse, kohaliku omavalitsuse, ehk siis Märjamaa Alevi RSN alluvusse toodi kool üle alles 1.juulist 1990.a. Koolitusluba tuli taotleda kultuuriministeeriumi kaudu ja sel ajal

töötas seal ka spetsialist, kes tegeles muusikakoolidega, sestap ka tegi seal lobitööd Robert Kasemägi.

Kuidas Märjamaa Keskkool olukorraga leppis, seda ma ei tea, sellele oskab vastata Rein Unga. Aga asi oli 1988.a. esimeses pooles selline, et veel töötades Märjamaa Rahvamaja kunstilise juhina, ajasin ma tulevase muusikakooli asju. Tegin taotlusi kultuuriministriumile õpetajate saamiseks ja pidasin läbirääkimisi kohalike võimalike tulevaste õpetajatega, arutasin koos rahvamaja töötajatega, põhiliselt juhataja Ly-Virve Tammeliga, võimalusi, kuidas kool saaks alustada oma tegevust rahvamajas, kuna koolimaja Pihlaka tänaval polnud veel valminud. Oli vaja ka pille ja muid õppevahendeid. Sebimist oli palju. Muusikakooli jaoks olid pedagoogid selgunud – G. Otsa nim Tallinna Muusikakoolist said suunamise Märjamaale klaveriõpetaja Marika Odar ja klarnetiõpetaja Maarit Vikman, H. Elleri nim. Tartu Muusikakoolist klaveriõpetaja Tiina Olgo, vaskpille hakkas õpetama Robert Kasemägi, akordionit tookordne Valgu klubi kunstiline juht Külli Ovir, solfedžot tuli õpetama EPT klubist Helve Kase, teadmisi muusikaloost jagasin ma ise, koristajatööd sai juurde rahvamaja hoolas koristaja Klarissa Jaanimägi; kui kuulsin, et Märjamaal on oma lapsepuhkust veetmas haritud kunstiõpetaja Ellen Hõim, tulin mõttele, et liita muusikaga ka kujutav kunst. Mäletan, et tol ajal rahvamaja traditsioonilise suvise lauluväljaku rahvapeo ajal kohtasin seal Ellenit ja tegin talle ettepaneku tulla vastloodavasse kooli kunstiõpetajaks. Ja ta oli nõus! 1.juulist 1988 olin juba ka vormiliselt Märjamaa Lastemuusikakooli direktor. Saabusid uued õpetajad, sai otsitud neile Märjamaale eluasemeid ja korterisisustust. Lisaks Märjamaa EPT-le ja Märjamaa rahvamajale olid suurteks toetajateks ka Märjamaa Tarbijate Kooperatiiv, “Vikero” Märjamaa tsehh, Rapla KEKi Märjamaa jaoskond, rajooni kultuuriosakond. Õhin oli suur ja Märjamaa kogukonna toetus tohutu. 1.septembril 1988.a. alustasid õpinguid 64 noort muusikakoolis ja 16 kunstikoolis. Kuna Märjamaa keskkoolis toimus õppetöö sel ajal kahes vahetuses, saime meiegi alustada oma tegevusega juba hommikupoole. Koos Elleniga käisime väga tihti Pihlaka tänaval koolimaja ehituse käiku vaatamas, Ellenist oli hindamatu abi maja siseseinte värvide valimisel, praeguste värvide, põrandakatete, tapeetide, kardinade kasutamise mõte pärineb just temalt. Samal ajal oli vaja tulevase koolimaja jaoks hankida mööblit, õppeinventari, lisaks instrumente. 2.aprillil 1989.a. olid kõik asjad jõudnud sinnamaale, et võisime avada oma Pihlaka tänava koolimaja, sellel pidulikul sündmusel andsid vaid seitse kuud pillimängu õppinud noored juba väga sisuka kontserdi. 1988./89.õppeaasta viimase õppeveerandi õppetöö toimus juba OMA MAJAS!, tõdesime, et see maja oli juba tookord väikene meie koolipere mahutamiseks. Klassid ei olnud helikindlad, aga see ei häirinudki väga, harjusime. Muidugi oli keeruline mängida kitarril, kui teispool seina oli kuulda klaverit või õpetada akordionit, kui saalis mõni puhkpill kõlas. Selline olukord püsib praeguseni. Ja kui kunstiklassid üsna pimedas ilma välisvalguseta kitsastes keldritubades ja I korrusel oma üsna häälekaid tunde läbi viisid. Kuni 2020.a. märtsini pidime sellega kuidagimoodi toime tulema ja muidugi tulimegi. Siis said kunstiklassid tänu Rapla Tarbijate Ühistule ja tema juhatuse esimehele Väino Sassile Märjamaa COOP/Ehituspoe II korrusele tunduvalt parema õpikeskkonna kui Pihlaka tänaval. Selle tulemuseni jõudmisele eelnes muidugi lugematuid nõupidamisi vallavalitsusega kooli olukorra parandamiseks, aastate jooksul vaeti erinevate alevi hoonete võimalusi (praegune Paka Metsa maja/ endine arhiiv; vana haigla keskväljakul; Pihlaka tänava maja juurdeehitus või hiljem mõtteisse tulnud selle maja ruumiprogrammi muutmine sissekäigu avardamisega, eraomaniku ettepanekul endine teeninduskombinaadi maja Oru tänaval). Aga ühel või teisel põhjusel ei saanud ühestki variandist asja. Kuni 2021. aastani, kui hakkas arenema idee renoveerida Märjamaa Gümnaasiumis pärast spordikeskuse valmimist vabaks jäänud ruumid ja seeläbi kohandada üks gümnaasiumi maja tiib muusika- ja kunstikooli tarbeks. Täna on asjad jõudsalt edasi arenenud, valminud on projekt ning soodsatel tingimustel saab paari aasta pärast meie kool taas kolida. Ma ootan seda aega väga! Mäletan, et mõned aastad peale kooli sissekolimist oma majja Pihlaka tänaval külastasid meie maja lugematul arvul nii alevi, valdade kui rajooni külalisi. Tuldi ja imetleti seda väikest õdusat maja, mis küllastajate arvates sarnanes pigem koduga kui kooliga. Minu sõbrad Saksamaalt ütlesid koguni, et sellist kooli nende riigis olla ei saa, selleks peaks väga rikas olema! Nii töötajad kui õpilased hoidsid väga oma maja, ei olnud pahatahtlikkust ega hoolimatust. Tihti jäid noored veel peale tundegi majja omavahel suhtlema.

Väga hea meel on sellest, et praeguse õpetajaskonna ridadesse on tagasi tulnud ka meie endiseid õpilasi: akordioni ja solfedžoõpetaja Helen Niiholmi kohta saab ütelda, et tema on seotud meie kooliga esimesest päevast alates, alustas ta ju õpinguid 1988.a., enne akordioniõpetajaks saamist oli ta meil ka kontsertmeister; kunstiõpetaja Mirjam Averin tuli meie kooli õpilaseks 1994.a. sügisel; kunstiõpetaja Katrin Nõu alustas õpinguid 2000. aastal ja kunstiõpetaja Tauris Reose 2007. aastal. Õpetajatööd on meie koolis teinud ka vilistlased Eliisa Elfenbein, Kertu Tort, Kadri Jüriado, Rain Varbola. LISAKS MÕNEID VEEL ÜKSIKUID TUNDE ASENDAMAS.

See on üsna lühike ülevaade kooli käivitamisest ja algusaastatest. Pisut tahaksin rääkida ka ühest üsna kulukast, aga viie aasta jooksul rohkelt vaimuerksust ja mõnusaid meeleolusid pakkunud sündmusest – Con Anima päevadest. Kultuuripäevad Con Anima – tõlkes “hingega”, toimusid meie väikeses Pihlaka tänava majas aastatel 1994 - 1998. Mõte tuua talve viimasel nädalal meie koolimajja esinema erinevaid loomeinimesi hakkas õpetajate meeltes-arenema juba viiendal tegutsemisaastal, 1993.aastal. Olime noored ja jaksu jagus ka tundideväliseks tegevuseks. Kunstikooli õpilaste-õpetajate jõududega korraldati tulevase sündmuse sümboolika konkurss, võitis kunstiõpilase Tambet Leesmendi kavand, aga kuna see kavand oli sel ajal trükitehniliselt raskesti teostatav, siis võtsime kasutusele õpetaja Anne Muinaste kavandi, millel oli kujutatud vana eesti rehetare kui meie kultuuris paljude asjade algus ja põhi. Kultuuripäevade nimi sündis õpetajate ühise mõttetöö tulemusena. Loen esimeste kultuuripäevade kroonikast :”....see vallatu mõte midagi tavapärasest erinevat korda saata tuli puhtalt tahtest midagi ära teha ja tundes, et jõudu selleks jätkub. Et kultuuripäevad toimusid esimest korda, ei teadnud me, kui suur on publikuhuvi. Reklaamivajadust eriti ei olnud, sest muusikakooli väike saal ei võimaldanud üle 50-60 inimese vastu võtta”. Vaheuksi eest ära tõstes ja paigutades istmeteks Pillerpalli lasteaiaväinemat rühmalt laenatud toolid, mahtus näiteks Tõnis Mägi kontserdile 1994.a. talve viimasel päeval 72 kuulajat. Tõnis Mägi kontsert tähistas viis aastat järjest kevade algust Märjamaal ja lõpetas kuni aastani 1998 kultuuripäevad. Tema muljed 1995.aastal:” Siin on väga hea publik, haruldane. Siiralt. Mõödunud aastal, kui siit läksime, oli meil kuu aega kõrgendatud meeleolu. Tallinnas on teistmoodi mikrokliima, seal toimub midagi muud. Siin on kõik tõeliselt hea – pole sõnu!” Kroonikaraamatud pajatavad, et kokku toimus meie väikeses Pihlaka tänava majas nende viie aasta viie nädala jooksul 58 sündmust – kontserti-näitust-kohtumist-rännkut. Esinejate seas lisaks Tõnis Mägile Väikeste Lõõtspillide Ühing, Jaak ja Mart Johanson, Aapo Pukk, Ralf Taal, Valter Uusberg, koos Katrin Karisma ja Väino Puura, Meelis Luks, ühises kavas Els Himma ja Tiia Kriisa, Jaan Õun, india tantsu trupp Amrita, Georg Bogatkin, Valdo Kangur, Toivo Peäske ja Nataly Sakkos, Veljo Ranniku, flamenkotantsijad Lehti Kostabi ja Claudia Ševtšenko, tegime ettepaneku ühise kavaga esineda Kersti Kreismannile ja Heiki Mätlikule, Helgi ja Ado Tuuga, Henn Rebane, Epp Maria Kokamägi ja Jaak Arro, sõnauuriija Maria Tilk, Ehalill Halliste, Tallinn-Brass ja Jüri Leiten, Jüri Arrak, Weekend Guitar Trio, stepptantsija Aleksandr Ivaskevitsš ja tema DuffTap Group, Kiigelaulukuuik, Kadri Viires, Saima Randjärv, baleriin Tatjana Kilgas ja harfimängija Tatjana Lepnurm (nende kava käisin enne Estonia Talveaias vaatamas ja põrandat üle mõõtmas, et vajalik põrandakate ikka meile ära mahuks), ansambel “The Voices”, Igor Tuuling, Fred Jüssi, Anu Purre, Vahur Luhtsalu ja Andres Paas, ansambel Heinavanker, koos Leelo Tungal ja kunstnik Ülle Meister, Rakvere Saksofonikvartett, Tõivo Sarmet, Riho Hütt, lauljad-muusikud Rapla maakonnast ja muidugi meie oma kooli muusikaõpilased. Ka kuulajate - vaatajate muljed olid igal aastal positiivsed, seda võisime lugeda Märjamaa Nädalalehest. Kultuuripäevade eelarvet aitasid täita kohalikud omavalitsused, kultuurkapital, esmakordselt kirjutasime taotlusi ka Rahvuskultuuri Fondile ja sealt saime ka igal aastal toetust, suurel hulgal kohalikke ettevõtjaid, lilleseadetega kaunistas meie maja Ilju Aviste, igal aastal peale Tõnis Mägi viimast kontserti saatis külalised teele küünlavalgus Pihlaka tänaval, selleks puhuks ajatasime ka oma kodude juures lumikellukesi, et igale külalisele kimbuke kevadet kaasa anda. Olime noored – 30 aastat nooremad- meie oma koolipere korraldas neid päevi vabatahtlikult heast tahtest ja suurest soovist midagi teistlaadset Märjamaa kultuuriellu pakkuda. Ka esinejate esinemisjärgsed mõtted olid väga head, paljud polnud varem Märjamaale sattunudki, rääkimata esinemisest nii tillukeses ruumis. Aga rahalise toetuse saamine läks aasta aastalt aina keerulisemaks ning viiendate kultuuripäevade järgselt ütleb

kroonikaraamat:”Ausalt öeldes, ma ei tea, kas need olid viimased Con Anima päevad. Oleme huvikooli õpetajatega rääkinud, et viis aastat oleme nädalat korraldanud üsna samamoodi ja võib olla peab muutusi tegema...Meie õpetajad korraldavad Con Animat oma igapäeva töö kõrvalt ja oma vabast ajast.....Loobumismõtted kipuvad tulema ka sellest, et meie huvikooli õpetajaid muserdab huvikooli ebaselge tulevik.”

Lõpetuseks veel tsitaate kultuuripäevadel esinejailt:

“Kaunis kevadõhtu. Kena maja , lahke pererahvas. Fantastiline publik ja hea saal. Jätsime rõõmuga killukese endast ja meresinast teile” Jaan Õun ja Nata Ly Sakkos

“Kallis Märjamaa rahvas! Meil oli ütlemata hea meel tänasest kontserdist ja soojast vastuvõtust, mille osaliseks saime! Usume, et kohtume teiega varsti jälle selles armsas Märjamaa muusikakooli saalis. Jõudu ja edu soovides Vahur Luhtsalu ja Andres Paas”

“Tehke ikka ilusat kunsti – vastumürgiks ja raskuseks argipäisusele ja pealetükkivale labasusele. Teil on nii ilus ja hästipeetud maja” Fred Jüssi

“Suur tänu kutsumast! Tore oli siin esineda. Heale publikule lisaks väga hea klaver” Tõnu Naissoo

“Tunnen rõõmu kevade esimesest päevast selles päikselises majas” Aapo Pukk

“Kevadtunne tärkas koos luule ja muusikaga Teie fantastilise auraga majas! Ilusat kevadet, ilusaid kohtumisi nüüd ja edaspidi” Kersti Kreismann ja Heiki Mätlik

“Aitäh külalislahkuse eest , oli mõnus olla Teie helesinises toas. Kohtumiseni!” Epp Maria

Kokamägi ja Jaak Arro

“Iga sõna, ka kõige tähtsusetumana näiv, on vägi. Sõnas elab meie teo kvaliteet. Sügava tänuga huvi ja kena vastuvõtu eest” Maria Tilk

1998. aastal saigi Con Animast ikkagi ajalugu.

Siin saalis on 2 albumit, kus fotod kõikidest Con Anima kultuuripäevadel esinejatest koos nende pühendustega ning ilmunud ajalehtede väljalõiked.

Kui oma loo esimeses lauses pidasin silmas füüsilist auku Pihlaka tänaval, siis oma jutu lõpuks tahan üelda, et 1988.a. pandi alus ka ühe suure augu ehk tühimiku täitmisele Märjamaa kultuuriharidus-vaimuelus. Kuidas see täitmine on 35 aasta jooksul kulgenud, sellele annavad hinnangu kogukond ja aeg.

Aitäh kõikidele, keda pole Märjamaa Muusika- ja Kunstikooli tegemised külmaks jätnud.

MAIU LINNAMÄGI

MÄRJAMAA MUUSIKA- JA
KUNSTIKOOLI DIREKTOR

1988 - 2022